

Dohányárusok Közlönye

Megjelenik minden hó
1-én, 10-én és 20-án.
Egyes példány nem kapható.

Előfizetési ár fél évre 5 korona.
Előfizetni csak fél évenként lehet.

A MAGYARORSZÁGI NAGY- ÉS KISTÖZSDE TULAJDONOSOK
SZAKKÖZLÖNYE ÉS ÉRTESÍTŐJE.

KIADÓTULAJDONOS ÉS FELELŐS SZERKESZTŐ:
HATSEK ADOLF.

Szoroskötésű és kiadhatóval:
Budapest, VI., Nagy János-utca 1/B.
hova az előfizetési összegek, valamint a
kéziratok küldendők.

Előfizetési ár fél évre 5 korona.
Kéziratok nem lesznek visszaadva.

TARTALOM. A fogyasztás visszaesése. — Az egyöntetű gyártmány. — Az országos hitelszövetkezet. — Árlejtés.

A fogyasztás visszaesése.

A magy. kir. dohánygyártmányok fogyasztásáról szóló statisztikai kimutatás most is azt a nem épen meglepő eredményt mutatja, hogy a fogyasztás kézzelfoghatólag csökken. Ezen eredmény előre látható volt, a mennyiben a fogyasztás emelése céljából semmi, ellenkezőleg annak csökkentésére meglehetősen minden megtörtént.

Hogyha hozzánk az a kérdés intéztetnék, hogy miként lehetne a fogyasztást emelni, akkor mindenekelőtt arra utalnánk, hogy mi oly javaslatokkal nem fukarkodtunk, a melyek alkalmasak voltak ezen cél elérésére s időközönként többé-kevésbé nagyon hasznos és gyakorlati intézkedéseket proponáltunk. Mi ajánljuk a szivarnemek szaporítását még azon esetben is, hogy ha éppár éven keresztül még a külföldi szivarok behozatala szükségessé válnék. Mi ajánljuk egyes nagyon életképes belföldi szivarnemeknek a különlegeségiek elárúsításából való kivételét és az általános elárúsításba való bevonását.

Mi ajánljuk a külföldi szivarkák behozatalának beszüntetését, tekintettel a szivarkagyártás és fogyasztás terén mutatkozó különös elevenségre.

Ajánljuk a sokszor tőlünk hangoztatott s felette szükségesnek mutakozó szivarkagyárosok üldözését, a kik a dohánytözsdekben vett törökdohányból óriási mennyiségű szivarkát gyártanak és elárúsítanak. Végre megemlítjük még a felette szükséges egyes szivarnemek átdolgozását, megjavítását és egyes nemeknek kiküszöbölését illetve más szivarnemek forgalomba bocsátását és a mint már ajánlottuk, a havanna szivaroknak az általános elárúsításban való szaporítását s egyes közkedveltségnek nem örvendő szivaroknak a forgalomból való kivonását.

És még sok más ilyfajta újításokról, a melyeket egy a szivarok, mint a szivarkák, nemkülönben a pipadohány tekintetében ajánlatba hoztunk, várják a fogyasztás emelésének biztosítását.

De mit használnak az minden. A nyomdafesték türelmes és aki abból hasznot huzni nem akar, az nélkülözheti is. Hogyha a fogyasztás visszaesésének okait kutatják, azt rendszerint kapcsolatba hozzák az időszaki viszonyokkal.

De nem veszik maguknak azt a fáradságot kikutatni, vajjon megtörtént-e mindaz, a minek megtörténnie kellett volna, hogy a rossz kereskedelmi viszonyok között és a kedvezőtlen eredménynek előidézésé meggátolassák. Tény, hogy a rossz kereskedelmi viszonyok nagy be-

folyással vannak az áruk fogyasztásának eredményére. Vajjon azonban ezen körülmények alkalmazhatók-e a dohánytermékekre, ez mindenesetre nyílt kérdés marad. Tegyük fel, hogy a fogyasztás visszaesését csakugyan a kedvezőtlen keresleti viszonyok de facto okozták, mi következik abból? nem-e épen ily időben kellene oly rendszabályokhoz nyulni, a melyek a visszaesést meggátolni képesek? Mindenesetre igen!

A magán spekuláció meg is tenné azt, de hogy milyen irányban s mily eszközökkel, az mindenesetre az illető kereskedő ügyességének van fentartva. Hogy az állam miért nem határozza el magát az általa üzött óriási ipari vállalat előnyére való sürgősen szükséges reformok s újítások eszközzésére, azt nem tudjuk.

Talán a másik oldalon sem tudják, hogy miért nem történik ez. Az eredmény csak azt mutatja, a mint ezt a cikk elején említettük, hogy a dohányegyedárúság emelése tekintetében misem történik.

Hisz mi saját véleményünket nyilvánítjuk, midőn azt mondjuk, hogy minden elkövettek, ami a fogyasztásnak a visszaesését előidézni képes. Nos hát, a kinek úgy tetszik, nézze meg a dohányelárúsítást Magyarországon, hogy áll ez ma, s azt, a mit erről rövid idő alatt leplezetlenül mondtunk. Hogy ezen mulasztást nem az elárúsítók tették, hanem mások, a kik felelőségre vonhatók, ezt megerősítjük.

Az elárúsítás, mely nemcsak olvasóink érdekét érinti, hanem az egésznek főtenyezőjét, megkövetelheti, hogy vele tüzetesen foglalkozzanak. De hogy akarják ezt létrehozni, talán a jelenlegi elárúsítási hálózattal? Hisz a dohánytözsdek-nél a dohány- és szivar-elárúsítás nem a fő, hanem mellékelárúsítási cikk mindaddig, míg a miniszterium el nem határozza magát termékei elárúsítását megfelelően díjazni. Nagyon-nagyon tévednek, hogyha azt hiszik, hogy a pár százezer forinttal kevesebbel beállított kiadást megtakarításnak lehet venni. Nem ebben, hanem a folytonosan emelkedő fogyasztásban keresendő véleményünk szerint a haszon.

Többször nyílik alkalmunk panaszkodni, hogy egy új szivarnemnek forgalomba hozatala, ha ilyen fogatba vétetett, mily módon eszközöltetik; mi csak a Hunnia-szivarkát hozzuk emlékeztetve, a melyből 3 hónapban 4 millió darab kelt el, a mit a napi sajtó óriási csodálkozással fogadott, holott minden félig-meddig szakértő nagyon jól tudja, hogy ezen szám Magyarországon a forgalomba hoza-

tal napján elfogyasztva s nemcsak eladva lett volna.

Ily jelenségek alaposan csak azt bizonyítják, hogy a mit mondunk, annak igazságát vagy be nem látják, vagy a viszonyok olyanok, a melyek az előrehaladást lehetetlenítik, tehát épen az ellenkezőt előidézik. A gyakorlatban ez azonban mintegy. Vajjon emez, vagy amaz a körülmény erre hátrányos, vajjon emez vagy amaz nem történt meg, mert a bürokratikus czopf ehhez ragaszkodik, az mindegy. Tény az, hogy a fogyasztás ijeszto módon visszafelé megy, s hogy jövőben is csökkenni fog, hogyha a jobb tudat érvényre nem jut, a mely abban nyilvánul, hogy teljesen tudatában lesznek annak, hogy itt egy luxus tárgyat képező fogyasztási cikkről s nem bizonyos adó-nemről van szó.

Dohány, szivar s szivarka kell, hogy legyen, de hogy „mit“ s „mennyiért“ kínálják, erről van szó. A vevő nem tekinthető adózónak, hanem kell hogy vevőnek, az elárúsító nem szolgának, hanem közvetítő alkuszának kell hogy tekintessék.

Csak azután, hogyha ezt a megkülönböztetést mindazok elismerik, a kiknek hivatásuk a dohányegyedárúság vezetése, csak akkor lehet a jövedelem emeléséről, a melynek bekövetkeznie kellene, szó! Magában véve elég sajnos körülmény, hogy a fogyasztás emelése, a milyen azelőtt volt, évek óta nem regisztrálható, de mennyire sajnosak a statisztikai kimutatások számai, a melyet laikus ugyan ignorálhat, de a szakembernek a csodálkozással előidézik.

Hová fog ez vezetni?

Az egyöntetű gyártmány.

A szivarok minősége és gyártmánya tekintetében különbözők a vélemények. Míg egyesek azt állítják, hogy ez vagy amaz a gyártmány jó minőségű, mások azt állítják, hogy ez más gyártmánynál inkább található. A való e tekintetben eltalálni meglehetősen nehéz, amennyiben a nyers termékek kell hogy egyenlőek legyenek s ha ez tényleg úgy van, akkor a jószág tekintetében egyik vagy másik gyártmány iránt táplált hiedelem kizárólag képzelődésen alapszik.

Nem tagadható, hogy a látszat szerint egyik gyártmány a másiktól elüt. Nem tagadható továbbá, hogy nem ritkán az eset előfordul, hogy egyes gyártmányok bizonyos ideig nagyon jól izlenek, úgy, mintha egész más anyagból lennének előállítva. Ezt talán a szivarok előállításánál előirt vegyítés alkalmazása teszi, vagy az alkalmazott hivatalkok tudatlansága játszik közbe, amennyiben egyes dohányfajták elkülönítését rosszul teljesíti, ez azonban kérdés

dolga. Tény az, hogy a szivarok egy és ugyanazon nyers anyagból készítenők volnának s há ez nem történik, akkor a minőség tekintetében előforduló különbség nem esoda. Hogy a szivar gyártásának megítélésénél annak formája s alakja nagy szerepet játszik, az bizonyos, és a különbség szemmel látható, amely sokszor alkalmas tévedést előidézi.

Szükséges azonban, hogy az ember a szivarokat a dohánytözsében lássa, amint azok ott elárulhatatlanok s nem a gyárban magában, ahol frissen s el nem csomagolva léteznek. Hogy ha valaki megkísérli a budapesti erzsébetvárosi, temesvári, szomolnoki és kolozsvári gyárakból kikerült trabuko szivart egymás mellé állítani, el fogja ismerni állításunk helyességét. De egyébként amint egy kézírás a másikhoz teljesen nem hasonlíthat, annál kevésbé hasonlíthat az, a mi kézzel s nem géppel van gyártva. És mégis egy kívánatos s gyakorlati ujtásnak felelni meg, hogyha az egyenlőség elérésére törekednénk, amint azt a szivargyártás tulajdonképen feladatni tartoznék.

Nem kevésbé hátráltatja az áru eladását az, hogy az áru minden nap másképp néz ki, ami a fogyasztóban azt az előtételt szűli, hogy ma nem azt kapta, amit tegnap kapott. Az a képződés, amely a gyártmányok idegen-szerű kinézése által erősen befolyásoltatik, előidézi azt, hogy az elárusítót aggodalom szállja meg, a hány-szor az üzletbe lépőnek más-más gyártmányt kell kiszolgáltatnia. A mi nézetünk szerint ezen csak úgy lehetne segíteni, hogy ha egy és ugyanazon időszaki gyártmányok egy és ugyanazon gyárban előállíthatnának. Ennek keresztülvitele tudomásunk szerint csak abban ütközik akadályba, hogy a nyersanyag szállítása czaltal teten és költséget okozna és azonkívül a kész árunak szállítása nagy összegbe kerülne. Mindamellét a beosztás úgy volna eszközölendő, hogy a szállítási költségek egészben meg volnának takaríthatók.

A szivarok és különösen a szivarkák most is minden irányban küldetnek szét s pedig akkor, a mikor a rendelési hely készlettel nem rendelkezik. Mindamellét az egy időben elkészített áruk azon vidékeken maradnának, ahol előállítatnának és miután a jobb szivarnemek, u. m. AA. A. Bb. főképp a fővárosban kelnek el, ezek kezelése nem volna nehéz. E szerint a jobb minőség a fővárosban volna előállítandó, a hol mellesleg mondva jobb elbánásban részesülne is, míg a vidéki gyárakban előállított F. G. H. és K. szivarok ezen vidékeken is nagy kelen-dő-éneknél örvendenének. Az innét szétküldött AA. A. Bb. szivarok szállítási díja nem rugna oly magasra, mint a kész áruk megküldésénél ez eset.

De még egy körülményt kell kiemelnünk, a mely ezen ajánlatnak megítélésénél megfontolandó. Tekintettel a szivarok szerkezetére, azok kifogástalan szétküldése minden áron óhajtandó, amennyiben az a fogyasztásra nagy befolyással van és így gyakorlatilag nem volna ajánlatosabb, mint a szivarokat egy és ugyanazon gyárban állandóan előállítani. Főöslegesen megemlítenünk, hogy a mestert csak a gyakorlat szűli és hogy gyakorlat és iskolázott gyári munkás bűnűlato munkát végezni képes. Hogy ha a mi ajánlatunk ez idő szerinti viszonyok között nehézségek is tűnik föl, amennyiben a mai berendezés, a mint az ma fennáll, elene szól, mégis hiszük, hogy eme javaslatunk a gyártást más irányba terelni képes. Ez utóbbi alig látszik nehézségek és annak keresztülviteléncél kedvező eredményre lehet következtetni. Ebből kifolyólag nagy érdeklődéssel lehet e változásnak eredményét várni és szemlélni, amely akkor következik be, hogy ha arra határozzák elmagukat, hogy az általunk megnevezett neveket

legalább egy évig a fővárosi gyárakban előállítanák s esakis úgy, hogyha a gyárak mindegyike más-más szivarnemet előállítana. Egy év leforgása után nagyon könnyen megítélhető volna, vajjon a gyártmány kifogástalan-e és vajjon a fogyasztók a nekik nyújtott anyaggal meg vannak-e teljesen elégedve.

Természetesen ki volna zárva, hogy a dohányfajták sem előnyükre, sem hátrányukra ne legyenek kizsákmányolhatók és hogy a fogyasztó úgy az erősebbhez, mint a könnyebbhez, valamint annak aromájához és ízléséhez, úgy hozzá szokjék, mint magához a szivarformához, a mely egyforma lehetne s kellene, hogy egyforma legyen.

Az országos hitelszövetkezet.

A hivatalos lap mai száma közli Lukács miniszter hírdetését, mely szerint a hitelszövetkezet alakuló gyűlése december 4-én délelőtt 11 órakor az új városházán fog megtartatni. A miniszter kinevezte egyszersmind Popovics miniszteri tanácsost az intézetek kormánybiztossá. A pár nap előtt közzétett kinevezések szerint a szövetkezet elnöke lett Széchenyi Sándor gróf tolnai főispán, alelnöke pedig Hajós József és Belovány-Borchard Konrád.

A kinevezettek közül esakis Hajós az, a ki a szövetkezetek körül érdemeket szerzett. Károlyi Sándor gróffal és György Endrével ő kezdte meg azt a hitelszövetkezeti mozgalmat, mely a Pestmegyei hitelszövetkezet s az ebből fejlett Hazai szövetkezetek központi intézetét létrehozta. Ez intézet sikerei voltak azok, melyek a közvéleményt a szövetkezeti-ügy felé fordították. Ezekben Hajósnak igen nagy része van. A régi vezetők közül esaki ő az, kit mellőzni nem mertek, habár bizonyos, hogy ha az érdemek méltánylásáról lett volna szó, a többiekkel szemben is másként kellett volna eljárni. Kétségtelen, hogy ez eljárás éppen nem fog ösztönzőleg hatni azokra, a kiktől a társadalmi tevékenység föllendítése volna várható, pedig maga az új intézet lépten-nyomon rá lesz utalva a társadalom jobbainak támogatására.

A Hazai szövetkezetek szervezetét az állami verseny valószínűleg meg fogja bontani, a mennyiben sok szövetkezet rá fog szorulni az országos központ kedvezőseire. Ezzel szemben nagy kérdés, vajjon a szövetkezetek függetlensége nem kerül-e komoly veszedelmbe? A belépés, vagy be nem lépés iránt határozni egyelőbírnat a falusi szövetkezetek joga, de úgy halljuk, hogy a központ is állást foglal s uemsokára összehívja a szövetkezetek kongresszusát.

Milyen hatást tett a kormány intézkedése a szövetkezetek körében, arra nézve közöljük a magyar gazdák egyik jelesének, a szövetkezetek körül igazán érdemeket szerzett földbirtokosnak hozzáánk intéz ti leveléből a következőket, megjegyezvén, hogy e levél az azóta ténynyé lett hírek hatása alatt került ki írója tollából.

A központi hitelszövetkezet elnöke tehát a folnamegyei főispán. Mint a hogy az első őszűl dör megosipkedik az ég felé törekvő lombos fák leveleit, úgy hatott ez a hír a szövetkezeti eszme őszinte, őnzetlen barátaira.

Hát valóban igaz, lehetséges Magyarország, hogy mellőzik azt a férfit, ki közel 15 évig nem törődött kiesinyléssel, kishitűséggel, a halálhoz nagyon hasonló erkölcsi dermedtséggel s szakadatlan, sokszor emberföltötti működés által, páratlan szívóssággal megteremtett sok száz gazdasági szövetkezetet; semmi másra nem ügyelve, pusztán és kizárólag lelkeknek belső szótárára hallgatva a szövetkezeti eszmének Magyarországon apjává, lelkévé, lón?

Kinek galambósz fővel, törekeny testtel, sokkal kényelmesebb volna főthi kastélyában tisztelőit fogadni vagy vagyonának kamatait más főuraink példája szerint a külföldön elkölteni, semmint évek óta törhetetlen lélekkel: a parasztgazdák, a napzámosok ügyes-bajos dolgaival, hitelével, megtakarított fillérei-vel foglalkozni.

Mit tesz a kormány? A kis emberek nagy bajára: a szövetkezés sűrgős szükségére az

uzsora ellen, — ráúti az univerzális sebtapaszt, melyet Magyarországon főispánok neveznek.

A magyar gazdátársadalomnak van egy töredéke, mely éber figyelemmel kíséri mind-amaz ügyeskedéseket és apró ravaszkodásokat, melyeket a kormány a közgazdaság, nevezetesen a földművelési politika terén elkövet.

A kisgazda rejtelmes okoskodásai a kiegyezésről. Brosura egy millió példányban, mely nagyobb hiteltesség kedvéért a végén Bánlyt szidja, mint a bokrot. Vetőmagkölesönök a ménesuradalmaktól. Mindezeket s ehhez hasonló apró eszközöket tömördek nyomdafesték segítségével találják a gazdáközönység elő, nyilván azzal a titkos hátsó gondolattal: neked tunya, álmos, tehetetlen mezőgazdának ez is elég.

Ily ügyeskedésekkel és apró intézkedésekkel a gazdátársadalom belátó éber töredékének ezután csakugyan nem imponálnak, sőt napról-napra világosabban látja beigazolvva ana sanda gyanuját, hogy a kormánynak nem annyira a helyes közgazdasági politika, mint inkább a gazdátársadalom s az egész-séges agrárpolitika teljes beszerelése a legfőbb gondja.

A szövetkezetekről szóló 1898. évi XXIII. törvényezikk küszöbön levő mostoha végrehajtása is igazolja ezt.

Ségfőszerkesztő: Heltai Nándor.

72361.
98.

ÁRLEJTÉS.

A m.-szigeti kir. pénzügyigazgatóság részéről közhírre tétetik, hogy a ráhót nagy áruda kezelésének biztosítása céljából alólírott kir. pénzügyigazgatóságnál, 1898. évi november hó 28-án délután 10 órakor zárt írásbeli ajánlatok utján versenytárgyalás fog tartatni.

A betöltendő nagy árudához 27 kisárus van anyagbeszerzés végett utalva.

A szóban forgó dohány nagyáruda anyagkészletét a m.-szigeti m. kir. dohány főúrától szerzi be.

A dohány nagyárus eddig 1²⁰⁰ eladási díjban részesült az általa megrendelt anyagok után.

Ezen nagyárudával össze van kötve a bélyeg és váltó úrlapok árulása is, és ebbeli készletét a m.-szigeti kir. adóhivatalnál szerzendő be.

A bélyeg és váltó úrlapok eladásából 1/2⁰⁰ jutalék jár.

A nagyáruda kezelése az arra alkalmasnak talált s legesekélyebb tőzsdedíj igénylő pályázónak fog adományoztatni s esakis ezen tőzsdedíj képezheti az ajánlatok tárgyát.

A nagyáruda évi forgalma a legközelebb elmult évben 17499 frt 16 krt tett ki nyert értékben.

A magas kinstár ezen évi forgalom állandóságára, egy a kistőzsdék számára nézve kezességet nem vállal; a tőzsdéj utólagos fel-emelését nem engedélyezendi és bármínemű kárpótlási igényt tekintetbe nem veend, ellenben a nagyáruda vállalkozója 500 frt értékű anyagkészletet tartozik mindig készen tartatni.

A pályázók ajánlatainak biztosítására 50 frt készpénzt vagy megfelelő értékű óvadék-képes értékpapirt kötelesek a m.-szigeti kir. adóhivatalnál bányompenzül letenni és az arról szóló nyugtát 50 kros bélyeggel ellátandó lepecsételt írásbeli ajánlatokhoz esatolni.

Az ajánlatok 1898. évi november hó 27-én délután 5 óráig ezen pénzügyigazgatóság főnökénél benyújtandók.

A további feltételek és a dohány nagyáruda kezelésével összekötött kötelezettségek ezen kir. pénzügyigazgatóságnál és a m.-szigeti pénzügyi biztosságnál megtekinthetők.

M.-Szigeten, 1898. évi november hó 9-én.

M. kir. pénzügyigazgatóság.

„DOHÁNYÁRUSOK KÖZLÖNYE“

(ORGAN DER TABAK-GROSS- UND KLEINVERSCHLEISSER UNGARNS).

INHALT. Der Rückgang des Consums. — Ein einheitliches Fabrikat. — Staatseinnahmen und Ausgaben für Tabak. — Briefkasten der Redaktion.

Der Rückgang des Consums.

Abermals hat der statistische Ausweis über den Consum der k. u. k. Tabakprodukte die keineswegs überraschende Thatsache festgestellt, dass der Consum in immenser Weise abnimmt. Dieses Resultat war, wie gesagt, vorauszusehen, nachdem zur Hebung des Consums gar nichts, dagegen zum Schwinden desselben so ziemlich alles gethan wird.

Wenn die Frage an uns herantritt, was zur Hebung des Consums gethan werden sollte, so verweisen wir in erster Reihe darauf, dass wir mit Vorschlägen, welche dieses Ziel zu erreichen vermögen, keineswegs gespart haben und im Zeitlaufe mehr oder weniger sehr nützliche und praktische Einrichtungen proponirt hatten. Wir nennen nur die Vermehrung der Sorten, selbst auf die Gefahr hin, dass noch während einiger Jahre der Bezug von Zigarren aus dem Auslande erfolgen müsste. Wir nennen die Einziehung mehrerer sehr lebensfähiger inländischer Sorten aus dem Spezialitäten-Verschleiss und die Uebergabe derselben an den allgemeinen Verschleiss. Wir nennen die zu entwickelnde rührige Thätigkeit auf dem Gebiete des Zigaretten-Fabrikates und Verschleisses, das Unterlassen des Bezuges von ausländischer Zigaretten. Wir nennen die von uns schon so oft erwähnte, dringend notwendige Verfolgung der Zigaretten-Fabrikanten, welche aus den in den Trafiken gekauften türkischen Tabaken ungeheure Massen von Zigaretten erzeugen und verkaufen. Schliesslich erwähnen wir noch die dringend notwendige Umänderung, Verbesserung, Abschaffung bezw. Neueinführung mancher Sorten, wie wir auch empfohlen hatten, in dem allgemeinen Verschleiss die Havannah-Sorten zu vermehren und die nicht gangbaren Sorten einzuziehen.

Und noch eine Menge derartiger, sowohl die Zigarren, die Zigaretten wie auch den Räuchertabak betreffender Neuerungen, die wir in Vorschlag gebracht, hätten wir für zweckdienlich, dem Consum einen Aufschwung zu sichern, doch was hilft das alles. Die Druckerschwärze ist geduldig und wer aus ihrem Vorhandensein einen Nutzen zu ziehen nicht gewillt ist, der verzichtet eben darauf.

Wird nach Gründen, welche einen derartigen Rückgang des Consums verschulden, gesucht, so sind es gewöhnlich die Zeitverhältnisse, mit denen man dieselben in Verbindung bringt. Man unterzieht sich nicht der Mühe, zu erforschen, ob man auch alldas gethan hat, was gethan werden muss, in schlechten Geschäftszeiten einen Misserfolg hintanzubehalten. Indess sind schlechte Geschäftsverhältnisse allerdings für die Höhe des zu erreichenden Consums einer jeden Waare. Ob sie aber auch bei den Tabakprodukten rückschlagend wirken müssen, das bliebe allerdings noch eine offene Frage. Gesetzt den Fall jedoch, es wären

die Erwerbsverhältnisse de facto Schuld daran, den Consum zu hemmen, was folgert hieraus? Müsste nicht gerade in solchen Zeiten jede Massregel ergriffen werden, einen Rückgang zu verhindern? Gewiss! Die Privat-Spekulation würde dies thun, in welcher Weise und mit welchen Mitteln, das natürlich bliebe immer und immer wieder ihrer Geschäftskundigkeit überlassen. Warum sich der Staat nicht entschliesst, zum Vortheile des von ihm betriebenen kolossalen industriellen Unternehmens diese dringend notwendigen Reformen und Verbesserungen vorzunehmen, das wissen wir nicht. Vielleicht weiss man es übrigens auch auf der anderen Seite nicht, warum dies nicht geschieht. Das Resultat beweist nur, dass wir Recht behalten, wenn wir Eingangs erwähnten, dass zur Hebung des Tabak-Monopols gar nichts geschieht. Doch wir geben ja auch unserer Meinung Ausdruck, die da lautet, dass Alles gethan wird, was einen Rückgang des Consums verursachen muss.

Nun denn, wenn es beliebt, der sehe sich einmal das Verschleisswesen an, wie es dormalen in Ungarn besteht und das wir kürzlich ganz ungeschminkt geschildert haben. Ob das eine Unterlassung ist, wofür Andere verantwortlich sind, als die Verschleisser, möchten wir ohne Weiteres bejahen. Der Verschleiss, den wir nicht nur, weil er das Interesse unseres Leserkreises, sondern weil er thatsächlich einen Hauptfaktor für das Ganze bildet. Dieser Verschleiss erfordert es auch, dass man sich mit ihm eingehend befasse, doch wie will man das zu Stande bringen, mit einem Verschleissernetz, wie es dormalen besteht? Nicht Haupt-, nein Nebenartikel sind Tabak und Zigarren zumeist bei den Verschleissern, und sie werden es insolange sein, als das Ministerium sich nicht entschliesst, für den Vertrieb seiner Produkte entsprechend zu bezahlen. Man irrt sich sehr gewaltig, wenn man es als ein Ersparniss betrachtet, einige hunderttausend Gulden jährlich als Minderausgabe einstellen zu können. Nicht darin liegt der Nutzen, vielmehr liegt dieser in einem stetig zunehmenden Consum, der, unserer Meinung nach, naturgemäss eintreten müsste. Ferner halten wir nicht selten leider Veranlassung, darüber Klage zu führen, in welcher Weise eine neue Sorte, wenn eine solche einmal denn doch angefertigt wird, sich gewöhnlich einführt. Wir erinnern nur an die Hunnia-Zigaretten, von denen in drei Monaten 4 Millionen Stück abgesetzt wurden, was die Tagespresse mit kolossalem Erstaunen zur Kenntniss nimmt, während jeder halbwegs kundige Fachmann es recht gut weiss, dass an einem einzigen Tage der Einführung diese Anzahl in Ungarn aufgebraucht, nicht nur verkauft worden wäre. Solche Erscheinungen beweisen nur zu deutlich, dass man entweder die Wahrheit dessen, was wir vorbringen, nicht einsehen will, oder dass

die Verhältnisse solche sind, welche ein Vorwärtsschreiten unmöglich machen, daher also das gerade Gegentheil hervorrufen. In der Praxis bleibt sich dies ganz gleich. Ob diese oder jene Umstände hinderlich sind, ob das oder jenes nicht geschieht, weil der bürokratische Zopf dran hängt, das ist ganz einerlei. Thatsache ist, dass der Verschleiss in erschreckender Weise zurückgeht, wie es auch Thatsache ist, dass er auch in Zukunft zurückgehen wird, wenn sich nicht bald die bessere Erkenntniss Bahn bricht, die darin besteht, dass man sich dessen voll und ganz bewusst ist, es wäre hier von einem Konsumartikel, der theilweise auch Luxusartikel ist, die Rede und nicht etwa von einer Steuergattung irgendwelcher Art. Tabak, Zigarren und Zigaretten muss man wohl haben, aber um das „was“ und „wieviel“ des Gebotenen handelt es sich. Der Käufer kann nicht als Steuerträger, sondern er muss als Kunde betrachtet werden, der Verschleisser nicht als Diener, sondern als Zwischenhändler angesehen werden. Erst dann, wenn sich diese Erkenntniss all Jerven aufdrängen wird, deren Beruf es ist, das Tabakmonopol zu leiten, erst dann kann von einer Erhöhung der Einnahmen gesprochen werden, die, wie gesagt, eintreten müsste. Ist es schon bedauerlich, wenn seit Jahren kein wesentlich erhöhter Konsum zu verzeichnen ist, ein solcher, wie er einst gang und gebe war, um wieviel mehr ist es zu beklagen, wenn die statistischen Ausweise Ziffern verlautbaren, die dem Laien vielleicht imponiren können, gleichwohl aber das Erstaunen des Fachkenners herausfordern müssen. Wohin soll das auch führen?

Ein einheitliches Fabrikat.

Die Meinungen bezüglich der Verschiedenheit der Qualitäten der Zigarren in Hinsicht der Verschiedenheit der Fabrikate sind getheilt. Während Mancher behauptet, dieses oder jenes Fabrikat sei von guter Qualität, meinen Andere, dass dies bei einem anderen Fabrikat der Fall ist. Das Richtige dabei herauszufinden, ist ziemlich schwierig, zumal das Rohprodukt das Gleiche sein soll, und wenn dies thatsächlich der Fall ist, dann liegt eine Verschiedenheit bezüglich der Güte des einen gegen das andere Fabrikat lediglich in der Einbildung.

Unlängbar ist es jedoch, dass, zumindest dem Anscheine nach, die Fabrikate streng von einander differiren. Ferner kann nicht geläugnet werden, dass es nicht selten vorkommt, dass manches Fabrikat eine zeitlang so schmeckt, als wäre es aus einem ganz anderen Material erzeugt. Mag die Mischung, welche bei der Zigarettenfabrikation vorgeschrieben ist, hieran Schuld tragen, oder mag thatsächlich das Unverständnis irgend eines Beamten dabei mitwirken, indem er die Tabaksorten bei der Sichtung schlecht eintheilt, das bliebe dahingestellt. Thatsache ist es, dass die Zigarren aus ein und demselben Rohstoff angefertigt werden sollten, und

wenn dies nicht geschieht, dann ist die Verschiedenheit der Qualität eben kein Wunder.

In Hinsicht der Form und Gestalt der Zigarren, welche bei Beurtheilung eines Fabrikates bekanntlich eine grosse Rolle spielen, müssen wir entschieden zugeben, dass eine Verschiedenheit sichtbar ist, welche häufig geeignet ist, Irrthümer hervorzurufen. Man muss die Zigarren eben sehen, wie sie in den Trafiken zum Verkauf dargeboten werden und nicht in den Fabriken selbst, wenn sie noch frisch und unverpackt umherliegen. Wer es versucht, einige Trabuco-Zigarren aus den Fabriken Budapest-Erzsébetváros, Temesvár, Szomolnok, Kolozsvár neben einander zu legen, der dürfte sicherlich die Richtigkeit unserer Behauptung einsehen. Im Uebrigen ist das gar nicht zu verwundern, denn ebensowenig wie eine Handschrift der anderen ganz ähnlich sein kann, ebensowenig vermag es etwas zu sein, was mit der Hand und nicht mit der Maschine angefertigt wird.

Und doch entspräche es einer wünschenswerthen und praktischen Neuerung, wollte man daran gehen, hierin eine Gleichmässigkeit zu schaffen, wie sie die Regie-Zigarre eigentlich aufweisen müsste. Nicht unwesentlich behindert es den Verkauf einer Waare, die jeden Tag anders aussieht und wobei der Consument das Vorurtheil hat, dass er etwas Anderes erhält, als er gestern erhalten hat. Die Einbildung, welche durch das fremdartige Aussehen des Produktes stark beeinflusst wird, sie bewirkt es, dass der Verkäufer seine liebe Noth hat, so oft der Kunde in den Laden tretend, abermals ein neues Fabrikat vorgesetzt erhält. Abzuhelfen wäre diesem Uebelstande unseres Erachtens nach nur in der Weise, wenn die jeweiligen Sorten in ein und derselben Fabrik erzeugt würden.

Die Durchführbarkeit einer solchen Verfügung stosst, wie wir wissen, insoferne auf Schwierigkeiten, als der Transport des Rohmaterials dadurch wesentliche Kosten verursachen würde, ausserdem auch der Transport fertiger Waaren bedeutende Summen an Frachtgebühren beanspruchen würde. Gleichwohl, lässt sich die Eintheilung in einer solchen Weise bewerkstelligen, dass diese Frachtgebühren allmählig vermindert, zuletzt ganz erspart würden. Die Zigarren und namentlich die Zigaretten werden ja auch dormalen nach allen Richtungen hin versendet und zwar erst dann, wenn der Bestimmungsort selbst keine Vorräthe besitzt. Demnach verbleiben die jeweilig verarbeiteten

Waaren in jenen Gegenden, wo sie erzeugt werden, und da die besseren Sorten, wie *A.A.*, *A.*, *B.*, hauptsächlich in der Hauptstadt ihren bedeutendsten Umsatz erzielen, so läge die Art der Manipulation sehr nahe. Es müssten somit diese besseren Sorten in der Hauptstadt angefertigt werden, wo sie, nebenbei gesagt, auch eine bessere Behandlung erfahren würden, während die *F.*, *G.*, *H.* und *K.*-Zigarren in den Provinzfabriken erzeugt, auch in diesen Gegenden ihr Haupt-Absatzgebiet finden, die von hier aus zu versendenden Sorten *A.A.*, *A.*, *B.* dürften jedoch kaum in Hinsicht der Erachtkosten grössere Auslagen verursachen, als dies gegenwärtig durch die Zusendung der fertigen Waaren der Fall ist.

Noch eines Umstandes hätten wir zu erwähnen, der bei Beurtheilung unseres Vorschlages von eminenten Wichtigkeit ist. Mit Rücksicht auf die Beschaffenheit der Zigarre, welche doch möglichst tadellos geliefert zu werden wünschenswerth und für den Absatz von hoher Wichtigkeit ist, könnte nichts Praktischeres empfohlen werden, als die Zigarren ständig in ein und derselben Fabrik zu erzeugen. Wir brauchen kaum zu erwähnen, dass nur die Übung den Meister macht und dass eingübte, eingeschulte Arbeiter im Laufe der Zeit staunenswerthe Leistungen vollbringen.

Klingt unser Vorschlag unter den demaligen Verhältnissen auch etwas schwerfällig, indem die ganze Einrichtung, sowie sie heute besteht, dagegen spricht, so glauben wir immerhin zumindest den Versuch empfehlen zu müssen, in dieser Weise der Fabrikation eine andere Richtung zu geben. Dieses Letztere scheint uns kaum schwer und die Durchführung lässt auf sehr günstige Resultate schliessen. Man darf mit grossem Interesse den zu vollziehenden Umschwung erwarten und beobachten, der damals eintreten dürfte, wenn man sich dazu entschliesst, die von uns genannten Sorten zumindest ein Jahr lang in den hauptstädtischen Fabriken erzeugen zu lassen und dies auch nur so, dass jede dieser Fabriken eine andere Sorte erzeugt. Nach Jahresfrist würde es sich deutlicher kenntlich machen, dass die Fabrikate tadellos und die Konsumenten mit dem Gebotenen sehr zufrieden wären. Freilich müsste es vermieden werden, dass die Tabakgattungen weder zu ihrem Vortheile, noch zu ihrem Nachtheile jeweilig gewechselt werden, damit der Konsument sich an die Stärke oder Milde, an das Aroma, wie an den Geschmack überhaupt

so gewöhnt, wie an die Form der Zigarre selbst, die eine gleichmässige wäre und auch sein könnte.

Staatseinnahmen und Ausgaben für Tabak.

Vom 1. Juli 1898 bis Ende September 1898, demnach im dritten Quartale, betragen die Einnahmen des Tabak-Gefälles 13,875.618, somit um 320.225 Gulden mehr als in der gleichen Periode des Vorjahres. Die Ausgaben betreffend wurden im III. Quartal 3,361.327 Gulden verausgabt, was eine Ersparniss von 2,004.610 fl. gegen das correspondierende Quartal des Vorjahres ausmacht. Ist dieses Ziffernergebniss auch bei den Einnahmen für den ersten Blick trotz der Geringfügigkeit überraschend, so müssten vorerst die Einnahmen geprüft werden, um zu konstatiren, woher dieses Resultat stammt, nachdem der Consum von Tabak und Zigarren bedeutend zurückgegangen ist. Was die Ausgaben betrifft, so wurde das erzielte Ersparniss, wie bekannt, nur dadurch erreicht, weil im Vorjahre bedeutende Quantitäten Havannah-Tabake und -Zigarren angekauft wurden, was natürlich zur Folge hat, dass diese Ausgaben in diesem Jahre erspart wurden. Im Uebrigen würden wir es lieber sehen, wenn die Ausgaben kontinuierlich steigen, denn das wäre ein Beweis dafür, dass auch Einnahmen zu erzielen sein werden. Die Errichtung einiger Fabriken zum Beispiel würde das Ausgaben-Etat stark vergrössern und doch gäbe es nichts Nützlicheres und für das Tabak-Monopol Erspriesslicheres als das.

Briefkasten der Redaktion.

Herrn H. Sch. in B. Ihr Abonnement ist bereits am 1. Mai abgelaufen und ersuchen wir, dasselbe nunmehr bis Mai 1899 durch Einsendung von fl. 5 zu erneuern.

Was Ihre Frage wegen der Hunnia-Zigaretten betrifft, so bringen wir auch heute einen Artikel, aus welchem Sie die Ursache entnehmen können, warum dieselben in der Provinz nicht zu haben sind, Ihre dritte Frage, ob Sie verpflichtet sind von 7 Uhr Morgens bis 9 Uhr Abends an Ihre Kleintrafikanten Waaren auszufolgen, beantworten wir mit „Nein“. Mit Ausnahme der Sonntage sind Ihre Amtsstunden von 8—12 und von 2—6 Uhr. Die Sonntagsruhe betreffend, theilen wir Ihnen mit, dass bei Einführung derselben die Verordnung natürlich für das ganze Land Giltigkeit haben wird. Wir glauben nicht, dass die Angelegenheit noch längere Zeit in Anspruch nehmen dürfte.

Hilfsredakteur: Ferdinand Heitai.

➡ Nagy- és kistőzsdék figyelmébe! ➡

POJATZI FL. ÉS TÁRSA

cs. kir. szabadalmazott gyufanemű gyárai **Deutsch-Landsbergben** (Graz mellett)

ajánlják legjobb minőségűeknek elismert gyufa-gyártmányaikat, és pedig úgy kenes-, mint különösen **szalon-gyufájokat**.

E gyufa-gyártmányok Magyarországon nagy kedveltségnek és rendkívüli keresletnek örvendenek, főleg a

Millennium-gyufa,
Magyar korona-svédgyufa,
Magyar honvédszobor-gyufa,
Krokodil-gyufa és

Magyar Imperial-gyufa elegáns kerek dobozokba csomagolva, melyek kiváló magyar államférfiak arcképeivel díszítvék.

Rips-gyufa dobozokban és csomagokban kapható.

Kérjük szives rendeléseiket közvetlenül **Deutsch-Landsbergbe** intézni. A legolcsóbb ártételeket tartalmazó árjegyzékünkkel szívesen szolgálunk. — **Budapest és közvetlen környéke részére VII., Rombach-utca 8. szám alatt van raktárunk.**

Pojatzi Fl. és Társa

cs. kir. szabadalmazott gyufanemű gyára

DEUTSCH-LANDSBERGBEN Graz mellett.